

ISINMA BAŞLIĞINDA TASARRUF NASIL OLUR?

OĞUN MORKOC

Ülkemizde 1996 yılı itibarıyla tüketilen toplam enerjinin % 34' ü olan 16.7 milyon T.E.P. binalarda harcanmıştır. Bunun %16'sı elektrik, %84'ü ise birincil yakıtlar şeklindedir. Yani ülkemizde tüketilen enerjinin %28.56'sı fosil yakıtlardan sağlanmaktadır. Bu tüketimdeki başlıca amaçta ısınma sorununu çözmektir.

Isınma ihtiyacı halihazırda bireysel ya da apartman ölçeğinde çözümlerle giderilmektedir. Büyük kentlerde özellikle varoşlarda soba ile ısınırken, apartmanlarda kalorifer ya da kat kaloriferi gibi sistemler kullanılmaktadır. Yakıt olarak ise mazot, kömür ve doğalgaz tüketilmektedir. Ancak mevcut durum % 30' lara varan bir tasarruf potansiyeli barındırdığı gibi, büyük ölçeklerde hava kirliliğine ve kullanılan yakıtlar genellikle ithal edildiği için de bağımlılığa sebep olmaktadır. Bu konuda barındırdığı potansiyeli yanında hava kirliliği başlığına da değinmek istiyorum.

Kentlerde yaşanan hava kirliliğinin başlıca sebeplerinden birisi de ısınmak için yakılan fosil yakıtlardan kaynaklanan karbondioksit, karbonmonoksit, kül ve diğer zehirli gazlardan oluşan atıklardır. Bu atıklar so-

lunum yolu problemlerine (alerjik astım, enfeksiyona dirençsizlik), kalp hastalıkları ve kansere yol açmaktadır. Kent kenarlarına gildikçe ısınma sorunu artmakta ve çözümler dramatik bir biçimde kirliliği artırıcı olmaktadır. Kent

tü bir şekilde ısınmaya çalışırken duman çıkmasına neden oluyorlar diye suçlamak ukalalık olur. İnsanların büyük bir kısmının fakir olması onların suçu değildir. Bu suçun aranması gereken yer başkadır.

nüfusunun önemli bir bölümü son derece kötü yapılmış, yalıtımı olmayan, sağlıksız konutlarda ısınmaya çalışmakta ve hava kirlenmesinde önemli pay sahibi olmaktadır. Ancak bu insanları kötü konutlarda kö-

Konumuz açısından önemli olan tüm vatandaşların ısınma sorununu en az yakıt harcıyarak ve çevreye en az zarar vererek nasıl çözebileceğimizdir.

Çözüm aslında gayet basit, ancak bir o kadar da zordur. Şöyle basittir: Tek tek her eve gerekli ısınma tesisatı ve gereçlerinin maliyeti, bir merkezi ısınma sistemi söz konusu olduğunda oldukça düşecektir. Merkezi ısıtma sistemi sayesinde tek tek konutların yakıtından çok daha az yakıtla aynı sayıdaki evin ısınma ve sıcak su ihtiyacı karşılanabilmektedir. Bugün bir kömür sobası yaklaşık olarak 60 milyon, kombi cihazı 300 - 400 milyon, kat kaloriferi yine 300 - 400 milyon ve bir doğalgaz sayacı 300 \$ civarındadır. Bireysel ve verimsiz ısınma yöntemlerinin maliyeti daha enerjiyi kullanmaya başlamadan önce bu

merkezi bulunmaktadır. Gerçi burdan elde edilen ısı enerjisi maliyetinin çok üzerinde bir fiyatla satılmaktadır. Ama en azından verimlilik açısından olumlu bir iştir.

Bir örnek de Esenyurt Termik Santrali' dir. 13 Şubat 1999 da açılan santral 14 bin konuta ısı enerjisi vermeyi hedeflemektedir. Santralde doğalgaz yakılmakta ve ısı enerjisi

elektrik enerjisi de üretilmektedir.

sebeplendir. Oysa 14 bin konut tek bir santral sayesinde ısı ve sıcak su ihtiyacını giderebilmektedir. Aynı santralde hem de elektrik üretilmekte, baca gazlarındaki ısınin geri dönüşümü ve hava kirliliğine karşı teknolojiler kolaylıkla kullanılabilir. Hiçbir soba, kalorifer, kombi cihazı v.s. 'nin verimi bir merkezi ısıtma santralinin veriminden yüksek olamaz, saydığımız faydalar da cabası..Romanya'da büyük kentlerdeki tüm konutların, işyerlerinin, hastanelerin, metroların, ve yolların-Romanya sert karasal iklimine sahip olduğundan buzlanmaya karşı -merkezi olarak ısıtılması bu işin kent ölçeğinde de mümkün olduğunu ispatlamaktadır.

Şimdi işin zor tarafına bakalım: Enerji sektöründe dev şirketler boy göstermektedir. Bu şirketler örneğin 14 bin adet kombi cihazı satmayı, bir santral yapmaktan daha karlı buldukları için teknolojilerini ve yatırımlarını bireysel çözümlerden yana geliştirmektedirler. Yani bunlar bireysel ısınma cihazları satmak istiyorlar. Onların bu isteklerinin ülkenin ısınma sorununun çözümüne yansımayaacağını düşünmek saflık olur. Yani bu gidişle merkezi sistemle ısınmaya başlamamız pek mümkün görülmemektedir. Hava kirliliği ve enerjide verimsizlik ise bugün olduğu gibi yarın da ağızlarından düşmeyecektir.

Oysa ısınma da, temiz hava sağlamak her insanın hakkıdır. Kar amacı güdülmeden merkezi ısıtma sistemlerinin gerçekleştirilmesi ülke kaynakları açısından tasarruf, yüksek verim, yeterli ısınma ve temiz bir hava sağlayacaktır.

k a d a r yüksektir. Oysa belli bir konut sayısının üzerine çıkıldığında bu maliyetlerin çok altında bir fiyata merkezi ısıtma tesisi yapmak mümkündür. Örneğin Ankara' da 100.Yıl Mahallesi'ndeki toplu konutların ısıtılması için bir ısıtma

Anlatmaya çalıştığımız şey burada açıkça görülüyor. 14 bin konutu tek tek ısıtmaya çalışmak ister kalorifer ister doğalgaz ister soba ile olsun, çok yüksek enerji maliyetine, yüksek ısı kaybına ve büyük ölçekte hava kirliliğine